

PREMIJE v PREMOGARSKI STAVKI

Sinoči ob desetih je predsednik Roosevelt po radio govoril premogarjem v zadevi sedanje stavke ter obsojal Johna L. Lewisa, predsednika United Mine Workers, zaradi njegovega trdovratnega stališča v premogarski stavki. Predsednik je zvrnil vso odgovornost za pomanjkanje premoga na Lewisa ter odklonil vso odgovornost svoje vlade.

Predsednik je 450.000 kopačem mehkega premoga in 80.000 kopačem trdega premoga in ameriški javnosti povedal, da se bo poslužil vseh oblasti kot predsednik Združenih držav in vrhovni poveljnik ameriških armad, da bodo rudniki obratovali.

"Premog se bo kopal" je rekel. "Ne glede na to, kaj o tem misli kak posameznik."

V svojem govoru je tudi omenil svoje potovanje, tekem katerega je obiskal 20 držav in tudi Mehiko ter rekel, da je povsod videl, s kako vnamo delajo delavci, da bi Amerika v tej vojni zmogla, zato nekateri posamezniki (pri tem je mislil na Lewisa) ne smejo ovirati splošnega napora ameriškega naroda, da nudi vso mogočo pomoč vojakom, ki se bore na raznih frontah po celim svetu.

Predsednik je Lewisa, ne da bi izgovoril njegovo ime, obdolžil, da je prelomil svojo besedo, da ne bo dovolil, da bi zasavkalo 500.000 premogarjev, ki spadajo v njegovo unijo. S svojim postopanjem se Lewis igra z življenjem milijonov vojakov in z bodočnostjo celega ameriškega naroda.

Predsednik je rekel, da bodo vojaki poslani h premogovnikom, kjerkoli bo potrebno, da delo v rudnikih ne bo zaostalo. In dramatično je pozval premogarje, da se naj odpovedo zvezi z Lewisom in naj se tesno oklenejo zvezne vlade, rekoč:

Jutri bo ameriška zastava vihrala nad premogarskimi rovi.

AMERIKANCI V TUNIZI- JI SE DOBRO BORE

Vsako jutro prične ameriški težki topovi gneti; bombniki z velikim hrupom zlagajo svoj tovor na sovražnikove postojanke, strojnica reglja in infanterija prične napadati nov hrib. V splošnem je vsak tak hrib zavzet do večera. V enem tednu so Amerikanci na ta način po težavnem hribovitem svetu napredovali 13 milj severno od Medjez el Baha ter gonijo nemško infanterijo pred seboj.

Trinajst milj sicer ne izgleda mnogo, toda če kdo vidi te gore in skale, ki se dvigajo do 180 čevljev visoko, tedaj se prepriča, s kako velikimi naravnimi ovirami se mora boriti ameriška armada.

Včeraj so Amerikanci zavze- li hrib Djebel Hazemet ob o- blrežju na poti proti Bizerti.

Vjeli so tudi 600 Nemcev. Na južnem koncu tuniške fronte pa je angleška osma armada napredovala štiri milje. Na osrednji fronti pa se je angleška prva armada pod silnimi nemškimi udarci morala eno miljo umakniti.

Posebno vroči boji so okoli Pont du Fahsa, kjer so Francozi zavzeli hrib sidi Aek, ga nato izgubili, pa zopet zavzeli.

JUGOSLOVANSKA VLA- DA PRIZNAVA ...

Nek predstavnik jugoslovanske zamejne vlade v Londonu je priznal, da se četniki generala Draže Mihajlovića bore proti partizanom, ki dobivajo pomoč od Rusije, češ, da se bore proti njegovi oblasti.

"Mihajlović se je bojeval s partizani, ker niso hoteli sprejeti nobenega drugega povelja, kot od Rusije," je rekel vladni zastopnik. "V boju za obstanek seveda ni mogel tega dovoliti."

Zastopnik pa je zanikal, da bi bil general Mihajlović prejel kako povelje, da bi sodeloval z vsako jugoslovansko skupino, ki se bori proti osi, da pa bo mogoče v bližnji bodočnosti dobil tako naročilo, kajti odno- šaji med Jugoslavijo in Rusijo so se zadnje čase precej izboljšali.

Rusija je dolžila generala Mihajlovića, da je bil v zvezi z osi, češ, da so njegovi četniki napadali partizane. In to je bilo prvo priznanje jugoslovanske vlade, da so bili četniki v bojih s partizani.

KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVING
BONDS & STAMPS

NEMŠKA OFENZIVA V RUSIJI ZDROBLJENA

Poročilo iz Moskve nazna- nja, da je rdeča armada zdro- bila šestdnevno močno ofenzivo v okolici Novorosijska ter da je bilo v teh bojih ubitih 7000 Nemcev in razbitih 27 tankov. Nemci so poslali v boj močne oddelke, da bi zavzeli ruske po- stojanke. Šest dni so Nemci s pomočjo aeroplanov silovito napadali, toda Rusi niso popu- stili.

Na celi fronti so se Nemci po- služevali velikega števila aero- planov, katerih je bilo v teku enega tedna izstreljenih 281, medtem ko so jih Rusi izgubili 105.

Stormoviki, ruski strmogla- vci, so razbili nemški vlak z vojnimi materialom zapadno od Rostova.

Moskovsko poročilo pravi, da ruski topovi grme na celi fronti od reke Volhova južno od Le- ningrada do Kubana na Ka- vkezu. To najbrže pomeni, da se pričinja velika ruska pomla- danska ofenziva.

KOPIČNIKI ŽIVEŽA POSVARJENI

Živežne oblasti pravijo, da se bo leto pripetilo mnogo slu- čajev zastrupljenja s pokvarje- nim konzervami, ker so ljudje nakupili obilo tega živeža in si ga nakopičili v svojih shram- bah in stanovanjih.

Glede konzerviranega sadja, sočivja in drugih živil je dobro vedeti to, da te ne držijo v gor- kem vremenu posebno dolgo, ako niso spravljene v pravem prostoru in na hladnem.

Tudi glede konzerv, ki jih nudi ali jih bo tekom poletja nudil črni trg bi morali biti ljudje previdni, kajti v naglici in brez pravega nadzorstva kon- zervirano sadje in sočivje kaj lahko vsebuje takozvani botuli- zem, ki povzroča hudo zastrup- ljenje. Te vrste zastrupljenje povzročijo klice, ki se zarade v nepravilno razkuženih posodah in steklenkah.

Ravnotako je nevarno kupo- vati meso na črnem trgu. To meso se prodaja na skrivnem in se ga radi navadno tudi do- vaja in pripravlja za prodajo na skrivaj in na način, ki ni vedno zanesljiv z ozirom na či- stočo in zdravje.

Poročilo iz Srbije

Od Nemcev kontrolirani ra- dio Beograd je poročal dne 24. marca o težkočah v znanih ru- dnikih v Boru. Delavci tam ni- so nameršeni od uprave rudni- ka, ker je vse delo prevzela organizacija Todt, ki ima svoje lastne delavske skupine izurje- nih rudarjev. Videti je, da se zdaj nahaja tam tudi mnogo delavcev iz Srbije, ker je beo- grajski radio dejel mnogo kom- pliciranih podrobnosti o načinu, kako stopiti v poštno zvezo z delavci v Boru. — (JIC.)

Ukradena pijača

Newark, 1. maja. — Dva tru- ka naložena s pijačo vredno štiri tisoč dolarjev sta bila ukra- dena zgodaj danes izpred poslo- pja United Deliveries Inc. v tem mestu. Naloženo opojno kapljico sta sicer varovala dva stražnika, toda banditje so ju lopo povežali in položili v kot, pijačo pa odpeljali.

Iz Slovenije

DOLOČILA GLEDE DO- MOVINSKE PRAVICE V SLOVENIJI POD ITALI- JANSKO OKUPACIJO

Neštevilno Slovencev izgubi domovinsko pravico na svo- jih lastnih tleh

— Poroča Jugoslav Information Center

Prejeli smo nekatere podatke o ureditvi domovinske pravice v "Ljubljanski pokrajini" in o nadzorstvu nad tuji. Nimamo natančnega besedila te navedbe, pač pa tozadevne razprave, ki so izšle v domačem časopisju.

Kot tuji bodo zabeležene one osebe, ki so bile pred 1. septembrom 1939 državljani tu- jih držav (n. pr. Jugoslavije), z izjemo takih oseb, ki so po navedenem roku dobile itali- jansko državljanstvo, ter ose- be, ki so brez državne pripadno- sti.

Niso pa zabeleženi kot ino- zemci oni, ki so bili sicer po zlo- mu Jugoslavije še vedno jugo- slovanski državljani (to je, dne 4. aprila 1941), ki so pa ro- jeni na ozemlju, priključenem Italiji, (to je, Ljubljanska po- krajina, Hrvaška obala, Dalma- cija) in so bili na dan 11. maja 1941 pristojni v eno izmed ob- čin, katere je anektirala Italija, ter bili povrh tega stalno nase- ljeni, skozi najmanj 15 let, v teh krajih in se tudi nahajali na o- menjenem ozemlju dne 11. aprila 1941.

"KULTURONOSCI" RUŠIJO NAŠO KULTURO

Osišče proti šolam in knjigam

New York, 25. aprila. UNIO. — United Nations Information Office priobčuje naslednje ve- sti iz Jugoslavije:

Beograjska in ljubljanska u- niverza, pravna fakulteta v Su-

AFL KRITIZIRA OPA

Ameriška delavska federaci- ja je ostro kritizirala in ožigo- salska OPA, oziroma njenega na- čelnika, Browna, o katerem pravi, da naj bo odstavljen, ako ne more zaustaviti navijanja cen.

Philip Pearl, ki je uradno predstavljatelj organizacije A. F. L., je dejal, da je Brown do- pustil, da so se omajali stropi cenam in so se tako potolažili bizniški interesi.

"Vlada Zdr. držav." je re- kel Pearl, "z desnice skuša preprečiti inflacijo, z leveco pa pridno deluje na tem, da jo po- speši."

Po izjavi tega uradnika A. F. L. se ni obnesla namera OPA., da se kontrolira cene, ampak se je cela stvar prav žalostno iz- jalovila in nobenega izgleda ni, da ta administracija poiskusa storiti kaj, da se navijanje cen zaustavi po odredbi predsedni- ka Roosevelta. Brown je celo imenovanval za svoje pomo- žnike predstavnika privatnega businessa in potem so začele cene lezti navzgor. Protest orga- niziranega delavstva ni dozdaj nič zalegel.

botici in fakulteta umetnosti v Škoplju so zaprte:

Ljubljanska univerza je bila dobesedno oropana; posebno velika je škoda v tehničnem in- stitutu, katerega znanstvene priprave in laboratorije so Ita- lijani kar v celoti odnesli v Italijo.

Vseučilišna knjižnica v Lju- bljani je izropana; mestna knjižnica in muzej v Mariboru, mestna knjižnica in telični muzej v Celju, knjižnica samo- stana trapistov v Rajhenburgu, knjižnica in laboratoriji v St. Vidskem liceju (Ljubljana) in 575 drugih knjižnic in institu- cij — vse je bilo oropano in uni- čeno.

Belogradska univerza je delo- ma porušena, njene znanstvene priprave, aparati in knjižnice deloma pokradene, deloma po- škodovane.

Narodna knjižnica v Beogra- du je popolnoma uničena, etno- grafični muzej in tudi vsi drugi muzeji so oropani. Ljudske knjižnice v Beogradu in Škoplju so opljene in oropane.

Ljudska univerza v Beogra- du — skoro 5000 kvadratnih me- trov — je popolnoma porušena in razdrta.

V Srbiji, Sloveniji in ponekod tudi na Hrvaškem so šole — 200 do 300 — zasedene od vojaških oblasti. Od 20 do 30 univerzi- tetnih profesorjev je bilo po- morjenih. Šolski učitelji so postreljali in pomorili na stoti- ne, a dijakov najmanj od 3000 do 4000. Ogromno število pro- fesorjev, učiteljev in dijakov je bilo poslanih v koncentracijska taborišča.

(Ta strahotna vest na žalost še ne odkriva vse groze in je še daleko — vsaj v kolikor gre za Slovenijo — preveč optimisti- čna. V Sloveniji danes ni več nobene slovenske šole niti knji- žnice — op. JIC.)

Skrbi in težave Italijanov

(JIC.) — List New York Post prinaša naslednjo brzojav- ko svojega posebnega poročevalca "nekje v Evropi":

Dolga vrsta vesti iz zaneslji- vih virov dokazuje, da so odno- šaji med obema partnerjema o- sišča zaradi neuspehov v Tunizi- ji in neposredne ogroženosti Italije same postali zelo napeti; to je najbrže najnevarnejša kri- za, katero je osišče dozdaj doži- velo.

Mnogi opazovalci so mnenja, da vlada med obema vrhovni- ma komandantoma "hudo prere- kanje". Vzrok temu je odločno stremeljeje Italije za tem, da bi zbrala na italijanskem poloto- ku svoje razkropljene vojaške sile in se tako pripravila na neizogibni napad zaveznikov, proti kateremu se hoče hraniti z zadostnimi silami.

Nemčija pa seveda zatrjuje, da italijanski prispevek k o- brambi Evrope, bodisi na Bal- kanu, bodisi v obliki odposilja- nja italijanskih delavcev v nem- ške tovarne, ravno tako pomaga Italiji in je tudi za njeno o- brambo ravno tako bistven.

30 divizij v Jugoslaviji

Glasom zanesljivih podatkov skuša Italija poklicati domov večino, in morda celo vseh svo- jih 30 divizij, ki se zdaj naha- jajo v bojih proti jugoslovans- kim partizanom. Nacisti se te- mu seveda upirajo, ker bi po- polnoma spremenilo vojaško si- tuacijo na Balkanu, in to ravno v trenutku, ko od manjših sa- telitov osišča na Balkanu zaht- vajo največjega napora. Nem- ci so mnenja, da bi ravno Ita- lija morala dati dober vzgled.

Istočasno je Italija tudi za- htevala, da se vrne domov 250 tisoč italijanskih delavcev iz Rajha, češ, da bodo doma bolj potrebni. Nacisti so navidežno pristali na to zahtevo, kajti najmanj tri tedne ni bilo nobe- nih novih transportov delavcev iz Italije v Rajh, dočim se oni, ki so v Nemčiji, v malih skupi- nah vračajo domov.

Drugi dokaz za napetost ita- lo-nemških odnošajev je neu- speh velikega admirala Doeni- tza v Rimu; skušal je doseči po- polno sodelovanje italijanske mornarice v Sredozemskih ope- racijah, a najnovejša poročila trde, da ni dosegel ničesar.

Italija najbrže ni hotela izro- čiti svoje celokupne mornarice — važne karte, katere ni hotela izgubiti — v roke nemškimi mor- narjem. Posledica je sedanja reorganizacija povelstva ita- lijanske mornarice — izsiljena najbrže od nemške vrhovne ko- mande.

Demonstracije za mir

Druga stvar, ki je razjarila nacisti proti njihovemu slabej- šemu partnerju, je dolga vrsta "demonstracij za mir", o kate- rih poročajo iz nekaterih mest v južni Italiji in Siciliji.

Poročajo tudi, da je bilo v Neapolu aretiranih 19 oseb, ob- toženih sabotaže proti nemškim vojaškim napravam.

Spor med Ducejem in Fuehrerjem

Znani tednik Newsweek pri- naša v svoji zadnji številki na- slednjo vest:

Okupacija Jugoslavije je eden izmed najhujših predmetov spo- ra med Mussolinijem in Hitler- jem. Iz virov, ki često pošiljajo zanesljive informacije iz Itali- je, smo zvedeli, da je v teku razgovorov med Hitlerjem in Mussolinijem na prelazu Bren- nerju, italijanski diktator raz- lagal nemškemu, da bo moral umakniti svoje izvežbane čete iz Jugoslavije; potrebne so mu za varnostno službo doma. Hit- ler bo moral seveda skrbeti za zamenjavo.

Fuehrer pa je baje naglašal, da za ta posel nima razpoložli- vih čet in je opozarjal na to, da je svojo posadko v beograjskem okraju že znatno zmanjšal, ko je potreboval novih čet za Gr- čijo. Poročila zatrjujejo, da se Hitler z Italijani ni mogel po- goditi glede tega umikanja la- ških čet, tako da je stvar osta- la nerešena.

Na Bolgarskem narašča proti-nacistično razpoloženje

Washington. — Poslušalni organi U. S. vlade so nedavno zabeležili poročilo ruskega do- močega radia, ki je javl iz Ha- borovska, da je prišlo na Bol- garskem do nemirnih in sem in tja tudi do javnih proti-nacisti- čnih demonstracij.

Omenjena rad'o postaja po- roča iz Carigrada, da je bilo aretiranih več od 3000 Bolga- rov v teku meseca februarja, in sicer na povelje Nemcev. "Na- rod črti Nemce", pravi rusko poročilo. "V ozemlju Vedin a so pred kratkim bolgarski dja- ki napadli četo nemških oficir- jev iz zasede in jih ubili 18".

Nacistična okupacijska oblast je haje zapovedala, da se ukine 278 bolgarskih časopisov in pe- riodičnih listov; agenti Gestape so glasom tega poročila popol- ni gospodarji bolgarske polici- je in nosijo odgovornost za strašni val zatiranja, ki razsa- ja v vsej državi.

Vojak Pfc. Charles S. Cox iz Montgomery, Ala., je naj- večji, sergeant John Rozmus iz Port Chester, N. Y., pa je najmanjši vojak v neki ameriški postojanki na Pacifiku.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenc Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignace Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
214 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$8. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$8.—; na pol leta \$3.—;
na tuzet leta \$150.—. Za New York za celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.
Za inozemstvo za celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem sobot, nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 214 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

Našim naročnikom!

Vsi veste, kako velika je sedaj draginja v vseh ozirih, posebno še pri papirju. Zelo nas bo veselilo, ako bi zamogli po možnosti imeti naročnino vedno vnaprej plačano. Poglejte datum poleg Vašega naslova, kateri dokazuje, do kdaj imate naročnino plačano. Ako je Vam naročnina že potekla, ozir. bo v kratkem potekla, skušajte isto kakor hitro mogoče poravnati. S tem, da ne čakate na naš opomin, nam prihranite na stroških, kar je baš v tem času listu dosti pomagano.

Uprava.

STALINOVA PRVOMAJSKA IZJAVA

Sovjetski premier in maršal Jožef Stalin je ob priliki običajnega praznovanja Prvega maja v Moskvi in v Rusiji sploh izdal proglas, v katerem je poudarjeno, da Rusija zavira vsako sugestijo sklepanja kakšnega separatnega mira s sovražniki.

Stalin je dejal, da so udarci zaveznikov na kopnem in v zraku spremenili potek vojne, "ter ustvarili potrebno podlago za izvojevanje zmage."

Svojemu ljudstvu je premier Stalin povedal tudi to, da je smatrali skoro popoln poraz osiškotnikov v Tuniziji skupno z zračnimi napadi, katere prirejajo hrabri angleški in ameriški letalci na važne industrijske in vojaške točke in postojanke osiškotnikov na kontinentu, "kot prehodno senco formiranja druge fronte v Evropi."

"Tako je zdaj prvič od početka te vojne," je rekel Stalin, "udarci Rdeče armade na sovražnika od vzhoda združen s porazom z onim, ki so mu ga zadale čete naših zaveznikov od zapada."

"Vse te o. kolščine vzete skupno so pretresle Hitlerjevo vojno mešino do samih temeljev," je dejal Stalin.

Stalinova proklamacija je zadovoljila zaveznike, ki so zdaj prepričani, da je Stalin končno zadovoljen z angleško-ameriško strategijo z ozirom na predpriprave na odprtje resnične druge fronte na kontinentu Evrope. Izgleda tudi, da Stalin sedaj v nazoru odobrava in priznava, da angleško-ameriški zračni napadi na kontinentu pripravljajo teren za invazijo ter zelo ovirajo osiškotno vojno produkcijo in osiškotno vojno prizadevanje sploh.

Stalin je naslovil prvomajski proglas Rdeči armadi, mornarici, političnim delavcem, guerleom, delavcem in kmetovalcem ter ljudstvu sploh. Poudaril je med drugim, da se nahajati italijansko-nemški vladi v "težki krizi", ter da jima preti katastrofa.

"Treba bo še dveh ali treh močnih udarcev od vzhoda in zapada, kakršne je dobila Hitlerjanska armada tekom zadnjih šest mesecev, pa bo katastrofa Hitlerjanske Nemčije dovršeno dejstvo," je dejal Stalin.

Ruskemu ljudstvu je premier Stalin dejal, da, preden bo zlomljena hrbtenica osiškot po zavezniških armadah, bo treba še mnogo požitovanja, dela in jeklene volje v skupnem prizadevanju.

O šepetanju, da bo morda Rusija sklenila separaten mir z nacijsko Nemčijo, je Stalin rekel: "da je to nemška propaganda, ki stremi zate, da razbije slog zaveznikov."

"Kakšen mir pa bi bilo mogoče sklepati z imperialističnimi banditi iz nemško-fašističnega tabora, kateri so poplavlili Evropo s krvjo in jo posadili z visilicami!" je vprašal Stalin v svojem proglasu.

Stalinov proglas se je čital povsod po Sovjetski uniji in sovjetski tisk je povzel Stalinovo noto z ozirom na popolno uničenje in poraz sovražnikovih čet, ter brezpogojno predajo osiškot, kot edini pogoj prave dosege trajnega mira.

Ilya Ehrenburg, znani sovjetski vojni poročevalec, je napisal serijo člankov o bodočnosti Evrope in je v njih zelo poudarjal vzajemnost in slog, ki je vzklija v ljudstvih porojena v skupnem trpljenju in skupnem boju za osvobodjenje. V luči vzajemnosti Prvega maja je primerjal sedaj v temo zavito Evropo Prosperini, hčerki Zeusa in Demetere, (grška mitologija) ter pravi, da bo, kakor Prosperina tudi Evropa končno izšla iz teme, a v roki bo tedaj držala puško. To naj bi značilno, da bivši iznajdniki evropskih narodov, ki so pomagali pripraviti žrelo, v katero je bila pahnjena Evropa, ne bodo imeli posebno zavidljivega položaja v osvobodjeni Evropi, katera ne bo vstala ponovno zato, da bi jo tamne sile mračnjaštva v dohodnem času zopet potisnile v oblast reakcije, ki more živeti edino na izžemanju ljudstva in v potokih ljudske krvi.

Drugi pisatelji in novinarji so v raznih važnih sovjetskih listih in publikacijah enako poudarjali, da preveč vse Evrope veliko upanje na zavezniški zmago in na resnično reorganizacijo povelje Evrope in povelje sveta.

O NEMŠKEM ŽALOVANJU

Govor podpreds. vlade dr. Miha Kreka.

(JIC). — Dne 7. februarja, v času, ko je nemški radio spremljal oddaje z žalostinkami in mrtvaškimi marši, je dr. Miha Krek, podpredsednik jugoslovanske vlade v Londonu, govoril preko angleškega radia narodu v domovini:

Bazkroj vojaških sil osiškot nadaljuje svojo pot navzdol. Velikanski poraz, ki ga je Hitler doživel na vzhodnem bojišču, je zdaj vsakemu Nemcu popolnoma jasen. V želji, da zakrije svojo sramoto, da utopi obup nemškega naroda in zamoti njegovo pozornost, je odredil tridnevni rok žalovanja.

Da. Žalovanje je za Nemce primerna stvar, toda žalovati ne bi smeli radi Stalingrada, temveč mnogo bolj radi evropske nesreče — Hitlerja. Nemci so sami ustvarili to šibo božjo, negovali so jo, in jo podpirali, dokler ni postala njihovo prokletstvo in prokletstvo vseh sosednjih narodov.

Nemci naj vedo, da je poguba njihovih armad pri Stalingradu ravno toliko posledica Hitlerjeve oholosti in neznatnosti, kakor strahovitih udarcev ruskega orožja. Hitler ni hotel pravočasno priznati svojega poraza pri Stalingradu, ravno tako kakor noče zdaj priznati svojih porazov na Kavkazu. Zato pa tira in žene na sto in stotisoče nemških mož v najbolj blazno in najbolj brezplodno klanje, kar jih je zgodovina dozdaj zabeležila. To je ono, radi česar bi bilo vredno in zares primerno žalovati.

Stari Grki so imeli pregovor: "Oni, katere Bog zapusti, oslepe." Hitler je klasična primera te resnice. Ohol in zaverovan v samega sebe, ta novi in podivjani uničevalec Evrope noče priznati, da je sila nemškega naroda izčrpana in da se je proti njemu zedinil ves široki svet z najbolj strahotno armado, kar jih je zgodovina človeštva kdaj videla in da se ura zadnje groze že približuje njegovi strahovladi. Hitler tega nikakor noče videti in tega nikdar ne bo priznal. Toda nacisti in fašisti bodo prisiljeni, da to spoznajo in priznajo in tudi ljudstva bodo zdaj to uvidela, ko bodo žalovala nad svojo sramoto in nad svojim porazom.

Ako sta Hitler in Goebbels takrat, ko sta zapovedala to

žalovanje, hotela, da se iz tega rodi še en zadnji, siloviti napor premaganega nacizma — v tem slučaju bo vse žalovanje zaman. Prepozno je. Iz Casablance in Ankare nam je že prišlo srečno oznanjenje svobode, ki sta predsednik Roosevelt in premier Churchill v zboru svojih izvedencev proučila vojaške operacije združenih narodov in proglasila, da bo nepremagljiva vojaška sila popolnoma porazila nacizem in fašizem v teku bližnje bodočnosti — kar so tudi že oznanjale strašne vesti o porazu Nemcev pred Stalingradom in na Kavkazu.

Naš nesrečni narod, ki je skozi dve leti doživljal grozote nacistične okupacije, je povelje za žalovanje sprejel z veseljem in novo rojenim upanjem. Žalovanje nacistov in fašistov je zasluženo narodno veselje, kajti nacistični režim jih je obsodil na smrt.

Goebbels zdaj čisto govori o obrambi Evrope. Mi svedra radi verjamemo, da bodo nacisti in fašisti storili vse, da si še malo podaljšajo življenje, toda spoznali bodo, sveda prepozno, da je nemogoče braniti nacistično Evropo, ker so evropski narodi proti taki Evropi.

Ako hočeta nemški in italijanski narod doživeti še več takih porazov in uničenj kakor eno pred Stalingradom — to je njuna zadeva in nikdo jima ne bo pomagal. Toda zasluženi narod in kot prvi med njimi narodi Jugoslavije, vidi svoje vstajenje v novo življenje, kadarkoli smrt udarja na nacizem in fašizem.

Slovenci bodo spremljali to zadnje poglavje vojne s trdnim zaupanjem in s pričanjem, da se bo rodila nova in srečna Jugoslavija, v kateri bo prosto narodno življenje odplačalo z kri njihovih sedanjih žrtv.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES
OZIROMA
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO . . . SADJEREJSTVO . . .
POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige:

\$3.50

V LIČNI IN TEPEŽNI PLATNENI
VEZAVI

Skoro 1400 strani —

750 slik

Popolni voditelj za vaš
vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran,
vsaka slika — mnogo NOVE snovi
novih ilustracij!

EDINA VETNARSKA ENCIKLO-
PEDIA ZA DOMAČO POTREBO!
Né visokih besed — vse je jasno, raz-
loženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Združeni narodi potre-
bujejo več odvisni ži-
vež, ki ga je mogoče pri-
delati v Ameriki . . .

Vsak lahko nekoliko
pomaga, ako mu je mo-
goče letos obdelati

VICTORY VRT .

Pripravite se za to de-
lo že sedaj!

Tukaj je v eni sami knjigi VSE,
KAR VAM JE TREBA VEDETI O
TEM — KAR ŽELITE PRIDELATI!
10,000 člankov vam podrobo po-
jasni vse o vrtinarstvu, o saditvi in
sejanju, o gnojenju in oskrbi vrta.
Najnovije pa je VETNARSTVO
BREZ ZEMLJE; nova metoda za
udravljanje škodljivcev, gojenje div-
jih rastlin, nove sestavine cvetlice!
— Abecedno kazalo vam pove takoj,
kar želite. Prirejeno za vsako pomočje
v Združenih državah, za vsako zemljo
in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEY-
MOUR, B. S. A., poznana oseba v
vrtinarstvu, ki ga čuje vrtarski in-
vedenel.

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571—Na Marjance, polka
Kje so moje rožice
Marčka polka—polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. M575—Terenška polka
Na planinah—valček
Jerry Kopelitsch in orkester
Za tuz. čenik in cene plošč se
obrnite na: JOHN MARSHALL
Inc., 463 W. 42nd St., New York

BOMBARDIRANJE NEMČIJE IZ ZRAKA.

Izgleda, da ima neprestano bombardiranje Nemčije iz zra-
ka svoj psihološki in materi-
jalni uspeh, ker nemško časopisje odkrito priznava, da niso
nikdar pričakovali kaj take-
ga. Zavezniški bombarderji so
šli pretekli teden dalje nego po
navadi in so imeli izredno tež-
ke izgube. Vkljub temu so na-
padali v velikem številu. Nem-
ci pa so jim pošiljali nasproti
veliko lovcev, čeprav bi jih kr-
varo rabili na Ruskem in v
Tuniziji. Nemci so tudi imeli
težke izgube. Napad leteti-
trdnjav na tovarne letal v Bre-
menju 17. aprila se je izvršil
pod tako težkimi pogoji, kakor
si je le mogoče misliti. Bil je
že bel dan, ko so letelci trdnja-
ve prispele na cilj, tako da so
imeli zadosti časa, da koncent-
rirajo ves ogenj na nje. Šest-
najst leteti-
trdnjav je bilo iz-
gubljenih. Toda to je bil le
mali odstotek vseh napadajo-
čih trdnjav, ki pa so od svoje
strani sestrelile najmanj 36
nemških letal, verjetno celo
mnogo več.

Nemci se bodo morali prepri-
čati, da jih njihova obramba
mnogo stane, kakor tudi nas,
toda s tem, da naši bombniki
zadržujejo njihove doma in jih
v zraku uničujejo, pripomore-
jo v veliki meri skupnemu voj-
nemu naporu, a zraven tega
prizadevajo nemški industriji
in prevozu občutno škodo.

Beg čeških delavcev v Rusijo

London. (ONA). — Skupina
čechoslovških delavcev usposle-
jih pri nemški državni firmi
Todi je bila poslana na delo k
gradnji utrob na vzhodni fronti
in tu so si delavci prišli v
stik z ruskimi guerilei, ki so
jim pomagali, da so ušli na ru-
sko stran.

Delavci so v Rusiji povedali,
da so naciji revalni z njimi
hujše nego se ravna s sužnji.
Čechoslovška novinarska slu-
žba v Kubiševu je dala poro-
čilo, ki pravi, da so ti delavci
povedali, da so Nemci poklica-
li v armado one Čehe, ki imajo
dozdevno v sebi nekaj nemške
krvi.

NEZNANI MUČENIKI.

Angleški list "Evening Stan-
dard" je nedavno prinesel u-
vodnik z naslovom "Neznani
mučeniki", v katerem piše
med drugim:

"Jugoslovansko ljudstvo se
ne da strahovati od terorja
množičnih pokoljev. V veli-
kem številu zapuščajo svoja
mesta in vasi in se pridružu-
jejo partizanom; približno 10
milij v notranjosti Italije (brez
dvoma na slovenskem Krašu)
so uničili pred kratkim več vla-
kov. — (JIC.)

OBISK.

V soboto so naš urad obis-
kale mične gospodične iz Little
Falls, N. Y. To so bile Miss
Jane Logar, Miss Dorothy
Becker, Miss Helen Masle,
Miss Emma Masle in Miss Ma-
ry Hughes. — Njihov srečni
spremljevalec in pokrovitelj je
bil naš mornar Joseph Obreza.
Imele so zelo prijeten dan in
upamo, da so iz New Yorka od-
nesle samo lepe spomine.

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

"NAŠE LJUDSTVO VAM ŽELI USPEH . . ."

Kitajci imajo desetisoč let
staro kulturo in nimajo v tem
oziru nič skupnega z Japonci,
ki so v kulturnem pogledu, ka-
kor v tehničnem smislu nava-
dne opice v primeru s Kitajci
— oponašati in posnemati zna-
jo, originalnosti nimajo.

Kulturen človek ima v sebi
nekaj, kar vsa zloba, podlost in
ničevnost nekultiviranca ne e-
more uničiti ne ponižati. In v
času težkih preizkušenj se na-
vadno pokaže kultura človeka in
posameznega človeka in nara-
dov v svoji najsvetlejši luči.

V takem siju se bleste be-
sedne brzovajke, ki je prišla te
dni v Washington in v kateri
pove generalissimo Chiang Kai-
shek našemu zakladničarju,
Morgenthau-u, da so Japonci po-
nešnem zračnem napadu na To-
kijo, poklali kitajsko prebiva-
stvo v celih predelih ob obalnih
krajih, kjer so pristali ameriš-
ki letalci, ko so poskakali iz
svojih letal s padali.

Chiang je zapisal, da so Ja-
ponci v tistih krajih požgali
množico "Lidie", ženske in o-
troke ter ostalo prebivalstvo pa
brutalno pomorili. To je bilo
njih masčevanje.

Toda vkljub strašni ceni, ki
so jo plačali Kitajci za naše
bombardiranje Tokija, ni bilo iz
Kitajske dozdaj o tem nobene
besede — in sedaj je prišla brz-
vajka s tem obvestilom zato, da
bo Američanom, ki so zdaj tudi
zvedeli o usodi zajetih Ameri-
ških letalcev, jasno, da imamo
opravka s sovražnikom, kateri
ne razume nobenega prava do-
stojnosti in ne upošteva nobene
postave, ampak razume en sam
jezik in to je jezik orožja.

Generalissimo sporoča, da se
moramo tekom naše tekoče kam-
panje za prodajo bondov zave-
dati, kakor se zaveda kitajsko
ljudstvo, da sovražnik razume
samo jekleni jezik vojnega oro-
žja.

"V vaši bondni kampanji,
katero vodite sedaj za vojni na-
por, vam želi naše ljudstvo vse-
ga uspeha," se glasi zaključni
stavek brzovajke.

Vsi se spominjamo kako je
nastopala pred nedavnim po-
Ameriki madama Chiang, ki se

je priljubila ameriški publiki
zaradi svoje briljantnosti in
ljubkosti ter odkritosti iz-
raza. Spominjamo se njenih ape-
lov, naj se prebimo iz letar-
gije in se zavemo, da stojimo
nasproti sovražniku, katerega
bo mogoče premagati samo z
združenimi močmi. V njenih be-
sedah ni bilo očitkov in ni nam
prednasala žrtve, ki so padle v
njeni domovini tudi za nas. In
če pomislimo, da je ves čas ve-
dela zato, tedaj se mora pač
brzovajki, ki je dosegla Wash-
ington te dni, tedaj se mora pač
v slednjem izmed nas zbuditi
čut slovnosti, ki nam narekuje,
da delamo kolikor moremo za
dosego zmage nad krutimi so-
vržniki.

Če nam morejo želiti iz dalj-
ne Kitajske uspeh pri prodaji
bondov, ker se zavedajo, da smo
zavezniški v skupnem boju pro-
ti istemu sovragu, tedaj se bo-
mo tudi potrudili, da bomo te-
kom te kampanje, ki je sedaj
za dva tedna podaljšana, omo-
gočili zgraditev PT čolnov ali
ladij, v katere bodo vdelane
plošče z imeni posameznih na-
rodnostnih skupin in organiza-
cij.

Kdorkoli kupi bonde tekom te
kampanje naj se potrudijo toliko,
da bo obvestil urad Zakladni-
škega departamenta h kateri na-
rodnosti spada. Naš list prinese
vsak dan na zadnji strani tiska
mo formo, ki je nalašč zato pri-
rejena in katero je treba samo
izpolniti in poslati na naslov,
ki je naveden v formi. Bonde
se lahko kupi kjerkoli, le polno
vrednoto kupljenih bondov se
navade departamentu, ki bo po-
tem dal kredit vsaki posamez-
ni narodni skupini na podlagi
skupne vsote nabavljenih bon-
dov.

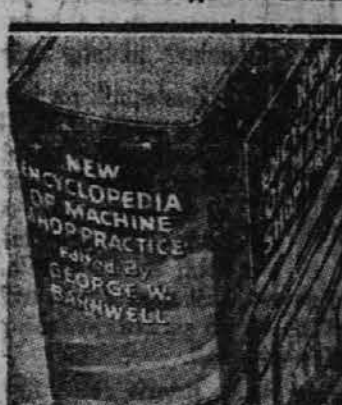
Če pa se komu zdi, da mu je
to delo preveč, naj sporoči Slo-
venskemu odboru za prodajo
bondov koliko bondov je kupil
tekom tekoče kampanje, ter vre-
dnost istih. Naslov odbora je:
Mr. Leo Zakrajšek, (predsednik
odbora), 302 East 72nd Street,
New York City. Ta odbor de-
luje za državo New York. So-
delujte vsi, da si bomo zagoto-
vili ploščo na PT čolnu!

Help Sponsor a Fighting MOTOR TORPEDO BOAT!

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Sphal enani profesor na Stevens
Institute of Technology v angleščini
George W. Barnwell

Podlaga za meha-
nično znanje si
morete dobiti s to
knjigo. Ta velika
knjiga popisuje in
v slikah pokaže
temeljna dela me-
hanika. Razloži
vse natanko, kar
mora znati naj-
boljši mehanik.
Popisuje vpra-
ba vsakega stro-
ja, orodja in me-
rit, načrte (blue
prints) 1000 slik
in risb. 576 str.

Cena \$1.98

Ne glede na to, ali ste šole početnik, Vam bo ta knjiga
zelo koristna in mnogo vredna. NAROČITE JO DANES!

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET
NEW YORK CITY

OGLASUJTE V "GLAS NARODA"

Kratka Dnevna Zgodba

IVAN CANKAR:

KONEC

Obšla me je strašna utrujenost, spustila se je temna in težka na mojo dušo, kakor pokrov na rakev.

Sam sem sedel v svoji mrzli mrzlični izbi. Moje telo je bilo mrtvo truplo; vse duri do življenja vesela in žalosti so bile zaklenjene mojemu srcu, ni sponina ni bilo več. Vse je bilo daleč, daleč zadaj, utonilo je v praznino in mraz.

Potrkalo je zunaj počasi in zaničljivo. Tako potrkala je, kadar pride po obsojenca, da ga spremi na poslednjo pot. Vedel je, kdo je zunaj, zdi se mi celo, da sem pričakoval tega gosta, tega in nikogar drugega.

"Ave!"

Tiho, slovesno so se odprle duri in ogromna je stala na pragu sodnija Smrt. V črni plašč je bila zavita in široko perjanico je imela na glavi. Moje slabotno in vendar tako težko truplo se je vzdignilo, da pozdravi gosta, kakor se spodobi.

Ko je sedel za mizo, ni odlozil perjanice, zavil se je še tes-

Važno za naročnike

Poleg naslova je ravno do kani imate plačano naročnino. — Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, vas prosimo, da skusate pravočasno naročnino poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju. Zastopnik bo vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

California: San Francisco, Jacob Laushin*
Colorado: Pueblo, Peter Cullig
Walsenburg, M. J. Bajuk*
Indiana: Indianapolis: Fr. Markich
Illinois: Chicago, Joseph Bevil*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Cleve- ro in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spetch
Mascoutah, Martin Dolenc
North Chicago in Waukegan, Math Waršek
Maryland: Kittanning, Fr. Vodopivec
Michigan: Detroit, L. Plankat*
Minnesota: Chisholm, J. Lukanich
Ely, Jos. J. Pachel
Evelith, Louis Gouze
Gilbert, Louis Vesel
Hibbing, John Petse
Montana: Roundup, M. M. Panian
Winnipeg, L. Champ
Nebraska: Omaha, P. Broderick
New York: Gowanda, Karl Strutina*
Little Falls, Frank Masle*
Worcester, Peter Rode*
Ohio: Barberton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Remik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumbš
Youngstown, Anton Kikelj
Oregon: Oregon City, J. Koblir
Pennsylvania: Bessemer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec*
Coverdale in okolica, Joe. Paternel
Export, Louis Supancic*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Fr. Ferencik
Imperial, Venice Palcich
Johnstown, John Polants*
Kraya, Ant. Tashel
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zest*
Pittsburgh in okolica, Philip Progar
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schiffrer*
West Newton, Joseph Jovan
Wisconsin: Milwaukee, West Alfr. Frank Skok*
Sheboygan, Joseph Kales*
Wyoming: Rock Springs, Louis Tsuchar*
Diamondville, Joe Rolich
(*Zastopniki, ki imajo poleg ime- na *, so upravičeni obiskati tudi dru- ga nasebine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

Vsak zastopnik izda potrdilo za svo- to, katero je prejel. Zastopnika togo priporočamo.—Uprava "Glas Naroda".

SAKSER, DERČAR, BENEDIK, TERČEK

JOŽE ZELENČ.

(Nadaljevanje.)

Jaz mu razlagam na dolgo in široko o vsem kar sem vedel, da ga zanima.

Ko jih ob govoru že par po- pijeva, sežem v žep, da bi pla- čal, pa mi zabrani rekoč: "Da- nes si moj gost, saj vem kako je, ako se zadrži eden kar 15 mesecev v domovini." Ko pa za nadaljnjo naročilo le vztra- jam, da jaz plačam, ter ko vr- žem denar na mizo, je Janez kar debelo pogledal. Ter pri- pomnil, da kolikor je njemu znano, da Podkrižnik, ki bi znal tudi take naprave, ni več med živimi v Ljubljani. Jaz mu nato razložim, da se je da- lo tudi v domovini napraviti kak tisočak tu in tam (v dinar- jih seveda) če je znal človek prav ukreniti.

Razložil sem mu, da še pred- no smo odšli v domovino, sem imel tu dogovor s več osebami, ki so imele gotovino v sta- rem kraju, a iste niso mogle sem dobiti. Jaz sem v domo- vini od sorodnikov dotičnih prevzel dinarje nekoliko več kot po dnevnem kursu, seveda onim tu pa je bila po mojem naročilu iz bančne vloge naka- zana dobavljena vsota v do- larih. Pri tem poslu se mi je nabralo tam dinarjev na ostaje, ter je bilo pred odhodom nazaj iste tam težavno pretržiti zopet za dolarje. Urejeno pa je bilo v oboje-transko zadovoljnost.

Terč-ek se nasmeje in pravi: "Vem, da si iznajdljiv, Jo- že, ter bi samo želel, da se ustanoviš kje v okolici New Yorka, ker potem bi lahko bili zopet večkrat skupaj."

Par dni kasneje sva se po- slovia, spremil me je še iz pi- sarne do podružnice železnice. Hodil je ob palici, na nogi, ka- tere barva mi pa ni ugajala, je imel obute komodo copato. Na vogalu sva si podala roko, ter se od takrat nisva nikoli več videla.

Kot smo kasneje čitali iz nje- govih poročil v koloni, se mu je bolezen na nogi vedno slab- šala, tako da so mu je morali zdravniki odrezati kar je vse prijatelje in čitatelje njegove kolone zelo potro, toda Zgaga kljub temu še ni strlo ter je še v bolniški postelji nadaljeval z dovtipi in humorjem v svoji Minidemu rojaku častitavo koloni. Za človeka s tako k temu visokemu odlikovanju, vztrajnostjo in trdno voljo je

treba nekaj storiti v dokaz, da ga še ni ves svet zapustil.

Dogovorjeno — storjeno. Napravi se med njegovimi pri- jatelji zbirka, da se mu preskr- bi dobro umetno nogo, da svo- je bolne odrezane niti pogrešal ne bo. Pokazalo se je takoj med rojaki v bližnjih krajih, da bo šlo to z lahkoto. Težave pa so nastale, ker to ni bilo mogoče v listu obširneje ob- razložiti. Od "Glasa Naroda" mi je bilo namreč sporočeno, da bi bilo za objavo takega zbiranja prispevkov potrebno dovoljenje državnega depart- menta. Nameral sem preskr- beti nekaj sto tiskanih cirku- larjev ter iste med prijatelje razposlati. Uvidel pa sem, da je za krajši članek o tem ob- javljen v "Glasu Naroda" imel dober uspeh, sem to idejo opustil. Komur sem osebno razložil o namenu zbirke, nisem našel niti enega rojaka ali ro- jakinje, da bi prispevek odklo- nil, ali namenu uporekal, ter si lahko mislimo, v kakšno vse- lje je bilo Terč-ek se v življe- nju, videč uspeh in možnost, da ko ozdravi, — vsaj upal je tako — mu bo preskrbljena od prijateljev dobra umetna no- ga.

Omeni mnaj, da je bilo zbra- nega in Terč-ek ter njegovi rodbini poslanega v razmero- ma kratkem času \$145, glasom scznama, ki mi je bil poslan od Terč-ekovih. Pripomniti moram, da so se posebno velikodušno izkazali rojaki iz Little Falls, N. Y., kateri so poslali zbirko \$37.00 na rodbino pokojnega že po njegovi smrti kot pri- spevek za njegov nagrobni spo- menik, ker noge ni dočkal.

Poštvalnost in sočutje z lepimi prispevki so pokazali nekaj rojakov iz Clevelanda. Doposlani so bili prispevki iz sedmih držav: New York, New Jersey, Ohio, Illinois, Michigan Wisconsin ter celo iz daljnega Colorada. V imenu družine po- kojnega vsem najiskrenejša za- hvala.

Da je Terč-ek ostal pri živ- ljenju, si lahko predstavljamo, kakšne špase bi nam pisal v koloni o svoji novi nogi. Pisal bi s svojo šegavostjo sebi v ve- selje, nam pa v zabavo. Uso- da pa je odločila drugače. Pi- sal je ob bolečinah ter nas sku- šal zabavati takorekoč do zad- njega diha. Pisal je še, ko je že videl belo ženo smrti v da- ljavni. Ko pa je začutil zamah in ostrino surtne kose v svoji bližini, je še v naglici zapisal — saj se še spomnite onih zad- njih njegovih vstic: "Lepo je bilo, dokler smo bili skupaj, prijatelji. Čutim, da se bliža konec. — Tolažbe nočem. — Pozdravljeni."

Skušal je še pisati, a padlo mu je pero iz do smrti utruje- ne roke, ter so ostale besede nečitljive. Njegove zadnje ko- lone, s katero nas je zabaval dolgih 25 let, je bilo v teh nje- govih vsticah konec.

Konec njegove kolone, konec Petra Zgaga, konec našega ne- poznabnega prijatelja Janeza Terč-eka.

JAPONSKI MORILCI AME- RIŠKIH LETALCOV.

Javna izjava japonske vlade zadnji teden, da je ubila neka- tere naše pilote, ki so bili za- jeti povodom napada na Toki- jo, gotovo ni presenetila nobe- nega v Aziji, kjer sedaj že do- bro poznajo japonsko vlado in vojsko. Tudi ni nobenega pre- senetilo, da so Japonci v svoji notni naši vladi izjavili, da je umor, katerega so si oni dovo- lil imenovati "eksekucijo". To ime globoko moralno podlaga. To je način mišljenja vojaških gangsterjev, ki sedaj vladajo nad Japonsko. In to je način mišljenja mnogih, morda celo

Prva knjiga, ki je izšla v slovenšči- ni izza naci-faši- tičnega vpada v domovino

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" pripoveduje, kako je Hitler nastavljal iluzije in zanke in pripravil "strup" za Jugoslavo in njihovo državo že dolgo prej kot jo je napadel. Z napadom je odprl zatvornice, skozi katere se je pričelo razliva- ti "morje bridkosti" na Slovenijo in ostale Jugoslavije. Kakor strašno "zimerni" so Nemci, Italijan in Madžar planili na naše ljudi in njihovo zemljo.

Knjiga je fino izdelana, ima 207 strani in je ve- zana v platnu.

Stane \$2.50

Postojna in zavarovalnina plačana.

Naročite knjigo — "KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI". — Vsak Slovenec bi moral čitati to žalostno zgodovinsko zgodbo slovenskega na- roda. — Naročite jo lahko pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

New York City

načvečnega dela naroda, odkar so civilizirane in pametne mo- že, ki so igrali prominentno vlogo v japonskem javnem živ- ljenju, pobili ali pahili v oza- dje.

Vendar ljudje, ki poznajo Daljni Vzhod dobro, pravijo, da precejšen del japonskega naroda se še ni naučil tako zelo sovražiti Amerikance, kakor bi njihova vlada to želela, in da je verjetno eden od razlogov, iz katerih je japonsko sodišče ob- sodilo ameriške letalce, ta, da se dokaže Japoncem, kako hu- dobnost so Amerikanci. Morda so tudi upali, da bodo s tem za- peljali našo vlado da bo zapre- tila z represalijami nad japo- škimi ujetniki, kar bi povzro- čilo strah pri japonskih voja- kih, kateri ne bi več hoteli po- stati ujetniki.

Ako je bil namen tej surovo- sti to, potem je popadel. Voj- ni oddelek je takoj izjavil, da se mi na bomo spustili tako nizko kakor Japonci in se ma- ševali nad nedolžnimi ujetni- ki, kar bi povzročilo svrhu Ja- poncev. Predsednik pa je iz- javil, da bo vsak japonski ur- nadnik, kateri je sodeloval v teh zločinških delih, smatran za odgovornega in bo moral od- govarjati pred pravico. Beseda "sodeloval" lahko potegne marsikoga na odgovornost.

V ostalem pa umorstvo ni imelo v tej deželi nobenega dru- gega odmeva, kot to, da so se vsi Amerikanci brez razlike odločili boriti se s še večjo od- ločnostjo do popolne zmage.

Naj vam prečitam nekoliko iz- vlečkov iz uvodnika nekega dnevnika:

"Sedaj poznamo sovražniko- vo surovost in to naj nam slu- ži kot opomin, da povečamo svoje napore za hitro in popo- lno zmago. Ameriški narod se ne želi pogajati za mir ob kra- ju te vojne. Z morilec ni mi- ra. Mi hočemo in moramo do- seči popolne predajo osiženih sil. Mi bomo rešili svoj način življenja samo s popolno in ne dvomljivo zmago."

Ta izleček se nahaja v časopisu imenovanem "The Paci- fic Citizen," ki je glasilo ja- ponsko-amerikanske zveze. To dokazuje, da ameriški držav- ljani japonskega porekla, ki so živeli v tej deželi in vsrkali a- meriško vero v svobodo in de- mišljenja mnogih, morda celo

siljem isto tako, kakor ostali Amerikanci.

V taborišču Shelby, Miss., se nahaja tri tisoč ameriških vo- jakov japonskega pokoljenja. Vsi ti vojaki večji del svoje plače nakladajo v vojne bonde, da tako pokazujejo, kaj mislijo o teh dejanjih v Tokiju. Tiso- č drugih Amerikancev japo- nske krvi, iz Havajskih otokov in iz taborišč na Zapadu, vsto- pajo sedaj v našo armado — vsi dobro poznani po svoji lo- jalnosti nasproti tej deželi in vsi ravno tako željni osvetiti tako postopanje kakor vsi o- stali Amerikanci — OWI.

KUPOJTE

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS in STAMPS

Note

za KLA VIR ali

PIANO HARMONIKO

35 centov komad — 3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jezera
- * Kolo
- * Tani na vrtil gredi
- * Maribor Waltz
- * Spayaj Milka Moja
- * Orphan Waltz
- * Dekle na vrto
- * Oj, Mariška, pestjaj
- * Barčica
- * Mlad kapetane
- * Gremo na Štajersko
- * Starček
- * Happy Folk
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Zidana marela
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptičica ta mahn
- * Pojdi s menoj
- * Dol s planine
- * Kadar boš ti vabrat žel

35 ZVEZEK 10 SLO- VENSkih PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad MOJA DEKLE JE ŠE MLADA

Naročite pri:

Knjigarni Slovenic Publishing Co. 216 West 18th St. New York

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO

TWO-WAY PASSAGE

PISATELJA LOUIS-A ADAMIČ-A ZA NAVADNO CENO

\$2.50

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$.....

Moje ime _____

Št., ulica ali Box št. _____

Mesto in država _____

Naročite lahko to knjigo pri:

KNJIGARNI

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK

NEBO GORI

ROMAN. — Spisal: IVAN ALBRECHT.

18

Dekletov pogled je tako iskren, da fant ne more tajiti. Mojein jok je sinoči prikladal sosedu, ki so prišli tolažit in pomagati, ko se je materi utrla zadnja solza, njega pa je gnalo ven. Kar sama ga je zanesla noga tja. Od jeze je videl vse deče pred seboj ko je čez malo spoznal Kornbrennerjev korak. Ta slika zavzeta si torej res upa? Pa ga je pritegnil, da se je kar zasukal. Prav za prav ni bilo hudega, le toliko, da bo vedel nemški kancelist, kakšen dren raste v Rožu.

Čisto drugačen je kakor Šimen — natihome primerja Cija in pove, kar je slišala čez dan. Tri fante so že zaprli, same brate deklet, okrog katerih se je kdaj smukal tisti Kurt. "Sam pojdem tja in jim povem —"

"Ne, ne, se bode že izmazali. Saj imajo priče," brani Cija, ko se izmed hiš oglasi korak. Njeki se zdrzne in tudi Foltan prisluhne. Da, to je Šimen.

Polbrata se pozdravita kakor tučca. Šimen je velik in vitez. V novi obleki in s trdim klobukom na glavi, ves gosposki in visok se niti ne ozre na Cijo. Tudi bratu ne seže v roko. Samo kakor človek, ki je nerad prišel na nevšečno prireditve, a bi vendar ne hotel biti zadnji, vprašal:

"Ali je Tilda že doma?"

Seve, kakor da je Trst kraj pri Žihpoljah, Kriva vrba pa za morjem.

"Se ne," odseka Foltan, "saj ne more biti."

Ob Šimnovem prihodu se ljudje spogledajo, obnolknejo in čakajo. Nakaj ženskam se oči vlažno zasvetijo. Šimnu pa nič. Komaj se dotakne brinjeve vejice, niti klobuka ne dene iz rok. Tudi k odru ne stopi da bi odgrnil črni pajčolan in pogledal mrtvo mater od blizu.

"Ali ne ve, da leži pred njim mati?" se z očmi vprašuje ljudje. Tega in onega stisne v grlo, da ne more več vzdržati. Kakor čerklji, ki jim je brezčutna roka razdrla gnezdo, kapljajo ljudje iz bajte in se razgubljajo po vasi.

"Kamen ima v prsih, ne srca," sliši Cija zagodrnjati stari ga delaveca in ji je težko. Prav do tega trenutka je imela Šimna rada, čeprav si je včasih skušala dopovedati drugače, ker je poznala njegovo pota. Zdaj je ogenj ugasnil in je zavladala v srcu skeleča tema. Kakor bi se bala nenadne omotice, prime Foltana za roko in se skoraj nasloni nanj.

"Ali niste sinoči rekli, da poznate našega Šimna?" se prestopi fant, kakor na majavi skali. "Veste, midva sva samo po poli brata," doda kakor v opravičilo, "in Zala je bila Šimnova mati. Moja je že zdavnaj rajna."

"Pa pride kar tako?" ne more Cija verjeti. Sem grede je upala, da ga zagleda in mu reče besedo v tolažbo, pa si bosta zopet bližnja. Zdaj se skoraj sramuje upanja, ki je bilo tako neusmiljeno, goljufano.

"Bom morala iti," se vedno drži Foltana za roko in se niti ne zaveda tega. Gomilarjev stopa kakor varuh z njo. Drhtenja njene roke razbere vse, kar se godi v dekletovem srcu, in mu je hudo.

Pod klancem obstaneta. Da bi prišla k pogrebu, pravi Cija, ko bi vedela, kdaj bo.

"V soboto popoldne ob štirih."

"To je jutri, ali ne?"

"Saj res — že jutri," se vrača Foltan domov kjer sedita pri mrliču samo še stara svetarnica in Šimen. Ženska dremlje in tudi Kranjčička v veži je zaspala.

Kako je bilo vpraša Šimen in če je mati napravila kaj oporoke. Kaj, Mojei je zapustila vse? Kje pa je sploh Mojea uročaj?

"Spi. Koj naj jo, ko sem jo komaj pregovoril, da je legla. Še nekaj dni naj bi trajalo, pa bi imeli dva mrliča."

Šimen skomigne z rameni. Čemu mu prej ni hotel ničče pisati, da bi prišel domov in se pogovoril z materjo? Lpa prilžnost se mu ponuja, očnil bi se in začel na svoje. Dekle ima nekaj denarja.

"Cija," tjavendan prekine Foltan.

"Kakšna Cija! Ella, s Tirolskega je doma in pridno dekle. Čez leta, ko bi se uvideli; bi tukaj lahko prezidali. Iz bajte bi zrasla vila in poleti bi oddajali sobe tujcem. To vrže več, kakor devet branjarj. Samo zdaj, seveda, bi bilo treba nekaj najeti. Govoril je že v Celovcu zastran tega in na bajto bi koj dobil. Mati bi mu bila gotovo pomagala, Mojeo bi moral pa šele vprašati, če je res tako."

V Foltanu se kuha kakor v plavžu. Oči mu plešejo kakor v božjastnem kreu, roke se mu tresejo in pesti se stiskajo, da mu nohti razrežejo kožo na dlaneh. Bolj ko Šimen hladno pripoveduje in računa, bolj vidi Foltan, kako se na odru giblje truplo. Roki ležeta vsakebi in oči se bolj in bolj odpirajo. Zdajle bo mati Zala vstala in zajokala.

Pastorku se orosi čelo. Z roko si otare znoj a Šimen ga prestrašeno pogleda.

"Kakšen pa si?"

Polbrat strmi in molči. Znoj se mu v debelih kapljah nabira na obrveh. Ko si ga Foltan otare še z drugo roko, je njegov obraz še pošastno grozen.

"Daj, no, Foltan, kaj pa počneš, da si ves krvav?" se Šimnu trese glas.

"Moram točiti kri za maecho, ko ti nimaš niti solze za mater!" se utrja iz pastorka in glas je kakor hrušč padajočega skalovja v prepadu.

"Ali ne bosta nič legla?" se predrami stara svetarnica za vrati. "Saj bom jaz čula pri materi, Bog ji daj dobro."

Šimen vstane. Da itak ni prostora, pravi in počasi odide v noč. Foltan skripija sklene roke in se niti ne ozre za njim. Truplo pod črnim pajčolanom se je umirilo. Roke se vdano odlepajo križa, le oči so ostale nekoliko bolj drpte. Pastorek se približa in privzdigne črni pajčolan. Šele ob mrtvaških svečah opazi, da mu iz obeh dlani polzi kri. Tudi na mrtvaški prti je kanila rdeča kaplja.

"Bom lepo z Mojeo, mati, in jo bom varoval. Le počivajte," bolj v srcu kakor z besedo govori rajni in čuti v srcu blagodejen mir.

(Nadaljevanje prihodujiš.)

"MISIJA V MOSKVO"

Filmska družba Warner Bros. je podala novo in nadvse zanimivo ter tudi zgodovinsko važno filmsko sliko "Mission to Moscow". Ta novi film je povzet po knjigi istega imena, katero je spisal Joseph E. Davies, ki je bil ameriški poslanik v Rusiji v letih 1936—1938.

Ta izredno dokumentarni film je bil v sredo večer 28. aprila prvič predvajan v Hollywood gledališču v New Yorku. K tej premieri so bili povabljeni predstavniki in poročevalci ter uredniki ameriških in tujejezičnih publikacij in listov, kakor tudi mnogi uradni in drugi predstavniki raznih držav, organizacij itd. Radijski komentatorji in druge znane javne osebnosti so se istotako udeležile prvega kazanja novega filma, ki bo brezdvomno vzbudil veliko pozornost po vsej deželi.

V filmu samem nastopi najprej naš bivši poslanik v Moskvi, Joseph E. Davies, ki po daj izstopen besedni uvod k filmu. Obenem poda tudi nekoliko lastnega životopisa, ki je značilen v tem, da pokaže Mr. Daviesa, kot tipičnega Američana s tipičnim ameriškim ozadjem.

Od uvoda naprej nastopa v vlogi Mr. Daviesa v filmu Walter Huston, ki je od začetka do kraja slike izhoben. Ravnotako je dobra v vlogi Mrs. Davies Ann Harding, dočim portretira Daviesovo hčerko Emlen, Eleanor Parker.

Ob razvijanju filma ima človek občutek, kakor da se razvija pred njegovimi očmi iznova tista nesrečna, patetična doba pred izbruhom te vojne, o kateri bi lahko rekli, da je bila tišina pred nevihto. Videti je evropske diplomate, kako zapuste zborovanje Lige narodov, ko nastopi etiopski cesar Haile Selassie, ki roti diplomate, naj zastavijo fašizem, kateri bo pregazil svet, kakor je zdaj pregazil njegovo deželo.

Korakajoča in prepevajoča nemška mladina je na sliki tako dobro pokazana, da je čuti hlad in prezir, ki je rasel več let v sreih nacistično vzgojene mladine, ki je pela o nemški superijornosti in oboževala Hitlerja.

Rusija je prikazana natančno tako, kot so jo gledale oči našega uradnega odposlanca, ki je sam izjavil, da noče biti sodnik, ampak samo pravičen in dober opazovalec.

Mr. Davies se je zavedal bolj kot morda kdorkoli drugi iz diplomatov krogov demokratskih dežel, da bo izbruhnil strahoten svetovni požar, ako se nacifašizem ne bo stopilo krepko na prste. O tem je hotel tudi prepričati razne diplomate in film nam kaže, kako so diplomati reagirali na njegove iskrene izjave.

V filmu se vrstijo prizori iz

za moskovskih obravnav protinotranjim izdajalcem, ki so upali, da bo Rusija premagana po kaki zunanji sili, nakar bi Trockijevi pripadniki vzeli v roke moč nad okrnjeno in zmanjšano Rusijo, dalje je prikazano vsakdanje življenje v Rusiji, ter gigantični industrijski obrat, katerega naloga je bila graditi hitro in mnogo, da bo vse pripravljeno za obrambo Rusije; zanimivo je tudi videti izolacijsko hladnost, ki je prevevala Washington v času, ko je bila nevarnost največja, in ko si je predsednik Roosevelt prizadeval prepričati deželo, da mora biti pripravljena na vse.

Japonski zločin nad Kitajsko je prikazan v pravi in grozni luči in misija ameriškega poslanika Daviesa se zdi kakor kliče k prebujanju iz mrtvih in dekadence ter duhovne korumpiranosti, kateri je zapadel svet medtem ko je bil naci-fašizem na pohodu. Mr. Davies je napravil Ameriki in svetu neprecenljivo uslugo, ko je sprejel od predsednika Roosevelta odposlanstvo v Moskvo, kajti on je prikazal svetu tišto stran Rusije, katero se je ljudstvu namenoma vedno zakrivalo.

Kdorkoli bo imel priliko, da gre pogledat ta novi film, naj ga nikar ne zamudi. In posebno naj ga ne zamudi nihče, ki ni imel časa ali prilike slediti podrobnim mednarodnim dogodkom zadnjih let. V tem filmu so predstavljeni gledalcu pred očmi s tako izčrpnostjo in točnostjo, da jih zlahka zapopade vsak. Sploh je film vsekakor tako napet z dogodki, da si gledalec želi, da bi se razvijal kar naprej.

KAMPANJA ZA DRUGO VOJNO POSOJILO.

Rojakom v mestu in ostali državi New York.

Kampanja za drugo vojno posojilo se konča šele s 15. majem, ker Treasury department želi, da se da vsakomur prilika, da participira na tem posojilu. Vrhovni voditelji se namreč zavedajo, da je bil čas od 14. do 30. aprila prekratek za tako velikansko akcijo, katere naj bi se udeležile vse plasti našega 135 milijonskega prebivalstva.

Samo po sebi se razume, da to velja tudi za tujerodne narodnostne skupine v mestu in ostali državi New York, katerim je bila dana posebna naloga v tej kampanji, to je, da kupijo, oziroma podpisajo za 40 milijonov dolarjev bonдов, kateri denar se bo porabil za nakup 100 PT boats, ki so se izkazali izredno uspešni in pogubonosni za sovražno brodogojstvo, zlasti podmornice.

Ta kampanja je v splošnem uspela nad vse pričakovanje. Že na 30. aprila je bilo gotovo, da bo vlada dobila mesto za prebivalstva.

"SPANISH IN 20 LESSONS" — Španščina v 20-ih urah. — Španski-angleška slovnica. — Spisal jo je R. D. L. Cortina.

Ta knjiga je popolna in prav nič prikrasna. Od prve do zadnje strani je je popolnoma ista, kot jo je pisatelj napisal in kot je bila prvotno izdana za višjo ceno. Cena je zato nizka, ker so se porabile prvotne tiskarske forme, in ker je pisatelj sprejel nižjo ceno.

Po tej priprosti stopnjevalni metodi vam Cortina pomaga, da se lahko naučite španščine.

Lo praktično učenje ima kar najmanj zanimljivih in zapletenih slovnčnih pravil ter vas uči brati, govoriti in razumeti španščino.

Cortinovo kratko metodo so odobrili učitelji, profesorji, šole, poslaništva in eksportne trgovine po celim svetu. Je praktična, priprosta in uspešna.

Prodanih je bilo že nad 2.000.000 Cortinovih knjig.

Če vas ta knjiga zanima, jo lahko naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY, 216 West 18th Street, New York, N. Y. — Cena je samo \$1.

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v HAMMONDOVEM NOVEM Svetovnem Atlasu NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih rado-vednost nima obzorca

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatera napačna ali vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so shranjene svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sistema, pokrajine in globoko oceinov in jezer, dolžnost najdaljših rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gora. Tu so odgovori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI
V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

hitevanih 13 milijard dolarjev, najmanj 15 milijard ter da bo s podaljšanjem kampanje končni rezultat še dosti povoljniji. Nasprotno so dosedanjí uspehi tujerodnih grup v njihovi zgoraj omenjeni nalogi niso poseben dovoljni, saj pri nekaterih narodnostih ne. Med te zadnje spadamo tudi mi Slovenci in ostali Jugoslovani — to je jugoslovanske skupine.

Kakor že svojočasno omenjeno, so imele vse banke, poštne uradi in drugi prodajalci bonдов od Treasury departamenta naročeno, da naj zlasti v okrajih z močnim tujerodnim prebivalstvom skušajo ugotoviti, kateri narodnosti vsak posamezni kupec pripada, da naj to pripadnost beležijo in te beležke potem pošljejo na Treasury departament. Prodajalci pa so to naročilo deloma prezrli, deloma so bili zanj brezbržni in posledica je, da je nam Jugoslovonom kreditiranih le neznančno število bonдов, čeravno je bil odziv tudi z naše jugoslovanske strani tudi slovenske, precejšen.

Ker kampanja še ni zaključena, imamo priliko in možnost, da te pogrške v znatni meri popravimo in tako ohranimo svoje dobro ime, ki smo si ga nepotrebno trošenje denarja v vojnem času je podzavestno sabotaža. Vojna produkcija potrebuje vaše dolarje, zato kupujte vojne bonde, namesto, da trošite denar po nepotrebnem.

v preteklosti pridobili tako pri prodaji bonдов kot tudi pri drugih vojnih aktivnostih. V ta namen pa je potrebno to-le:

1. da pred 16. majem kupimo vojni bondev, za kolikor največ zmoremo;

2. da vsi oni rojaki v New Yorku in okolici, kakor tudi po drugih naselbinah države New York, ki so kupili kak vojni bond, pa naj bo za \$25 ali za \$1000, obvestijo Treasury departament o nakupu, ter da se v ta namen pošljejo tu spodaj priobčenega kupona, iz katerega je tudi razvidno, kako in kam je treba pisno nasloviti.

Na kupon je treba samo napisati skupni znesek kupljene bondev, oziroma bondev in di v tem slučaju.

nič drugega. Niti imena in naslova ni treba napisati, ako ga nečete.

Treasury departament noče posegati v privatne zadeve posameznika, temveč samo želi, da vsaka narodnost pri nakupu bonдов dobi kredit, katerega zasluži. Zato pa ne zahteva niti imena kupca, niti naslova, temveč samo skupni znesek na tem kuponu, da bo tako lahko pravično vodil račune.

Vsak čitatelj tega lista je resno naprosen, da se sam ravna po teh navodilih, kakor tudi, da vse svoje znanke opozori, nanje. Le na ta način bo mogoče ohraniti naše dobro ime pri ameriških oblasteh tujga bondev, oziroma bondev in di v tem slučaju.

SLOVENCI, KUPUJTE BONDE DRUGEGA VOJNEGA POSOJILA.

Rojaki v celi državi New York naj vsak nakup Vojnih bondev naznanijo zakladniškemu oddelku Združenih držav ter se v ta namen poslužijo spodaj priobčenega kupona.

WAR BOND PURCHASE ADVISE COUPON

War Saving Staff
U. S. Treasury Department,
1270 Sixth Ave., New York, N. Y.

(This is to advise you that during present Second War Bond Campaign I(we) have purchased Bond(s) amounting to \$..... of maturity values as my (our) contribution towards buying the PT Boats allotted to residents of Yugoslav origin in the State of New York.

Respectfully

Name

Address